

ጆሮና ቀንድ

አንድ ጥጃ የሚያሳድግ ሰው ነበር። ጥጃውን ሲፈልግ ጆሮውን ይጎትተዋል፤ ሲፈልግ በዱላ ይዠጠዋል፤ ሲፈልግ ጨው እያላሰ ይሰበዋል፤ ሲፈልግ ደግሞ በገመድ አሥሮ ያስከትለዋል። በዚህ መንገድ ሄዶ ጥጃው አደገና ወይፈን ሆኖ ቀንድ አበቀለ። የጥጃውም ባለቤት እንደሌለው በዱላ ሊመታው፤ ጆሮውን ሊጎትተው፤ በዱላም ሊዠጠው ተነሣ። ያን ጊዜ ጥጃው አፍንጫውን ወደ መሬት አስነክቶ አኩረፈረፈና እንደ ስፔን በሬ ተወርውሮ በቀንዱ ወጋው። ሰውየውም ወገቡን ይዞ እየተጎተተ ቤቱ ደረሰ።

ታሞ ሊጠይቁት የሄዱ ጎረቤቱ የሆነው ነገር ሰሙና (ወዳጅ የጆሮና የቀንድን ዘመን እንዴት መለየት አቃተህ?) አሉት። «የጆሮና የቀንድ ዘመን ምንድን ነው?» አላቸው ወገቡን አሥሮ እየተገላበጠ። «በመጀመሪያ የበቀለን ጆሮ በኋላ የመጣ ቀንድ በለጠው» ሲባል አልሰማም። : ጥጃው መጀመሪያ ጆሮ ብቻ ስለነበረው ያልከውን ሁሉ ይሰማህ፤ ይታዘዝህ ነበር፤ ብትመታው ይችላል፤ ብትጎትተው ይከተላል፤ ብታሥረው ይታሠራል። ጆሮ ብቻ ስለነበረው መስማት ብቻ ነበር የሚችለው። በኋላ ግን ቀንድ አበቀለ። ቀንድ ካበቀለ በኋላ እንደ ድሮው እጎትተዋለሁ ብትል አይሆንም። አሁን ከተስማማው ይቀበላል፤ ካልተስማማው ግን መዋጋት ይጀምራል። አሁን አንተ ያደረግከውን ማድረግ የሚቻለው በጆሮ ዘመን ነው። በቀንድ ዘመን እንደዚህ ማድረግ ሞኝነት ነው።

ሁሉም ነገር የጆሮና የቀንድ ዘመን አለው። በሀገራችን አንድ መንግሥት ሲተከል ሕዝቡ የጆሮ ዘመን ይሰጠዋል። ዝም ይላል፤ ይሰማል፤ ይቀበላል፤ አልጋው እንዲረጋ፤ ዙፋኑ እንዲደጸና ይተጋል፤ ከትናንት ዛሬ፤ ከዛሬም ነገ ይሻላል ብሎ በተስፋ ይጠብቃል። ባያምንም ይቀበላል፤ ባይሰማምም ይተባበራል፤ ባይገባምም አብሮ ይሠራል። ይህ የጆሮ ዘመን ነው። ብልህ መሪ ከጆሮ ዘመን በኋላ የቀንድ ዘመን እንደሚመጣ ያውቃል። ስለዚህም ሥርዓት ሠርቶ፤ ሕግ አጽንቶ፤ አገር አልምቶ፤ ሕዝብን አስማምቶ ይጠብቃል። በጆሮ ዘመን ያልሠራውን ሥራ በቀንድ ዘመን እሠራለሁ ቢል የሚያምነው የለም። እንደ ቀድሞው ዝም ብሎ የሚሰማ፤ አሜን ብሎ የሚቀበል፤ እሺ ብሎ የሚከተል፤ ጎንበስ ብሎ የሚጎተት አይገኝም። ለተስማማው ጆሮውን ላልተስማማው ቀንዱን ያቀርባል። ሥራውን በግድ ብተትሠራ እንኳን ትግሉ ብዙ ነው። ሕዝብ ቀንድ ከማብቀሉ በፊት እንደ ቀንዱ ዘመን ማድረግ እንደማይቻለው ሁሉ፤ ቀንድ ካበቀለ በኋላም እንደ ጆሮው ዘመን ማድረግ አይቻልም። ራሱ ቀንድ አብቃዩም እንደ ድሮው ልሁን ቢል እሺ አይለውም። ያላወቁትን እንዳላወቁ፤ ያልሰሙትን እንዳልሰሙ፤ ያላዩትን እንዳላዩ፤ ያልደረሱትን እንዳልደረሱ መሆን አይቻልም። ለውጥን ፈልገው ብቻ አታመጣውም የቀንድ ዘመን ሲሆን ሳትፈልግም ትለወጣለህ።

አገር ብቻ ሳይሆን ድርጅት፤ ማኅበር፤ ፓርቲና ተቋምም ቀንድ ያበቅላሉ። በጆሮ ዘመን አባሉ ሁሉ ይሰማሃል፤ ትእዛዝ ከበላይ እግር ወደላይ ብሎ ያምናል። አንድ ቦታ የበሰለውን በልቶ፤ አንድ ቦታ የተጠመቀውን ጠጥቶ፤ የተባለውን ሁሉ ሰምቶ፤ ውደድ የተባለውን ወድዶ ጥላ የተባለውን ጠልቶ ይኖራል። በአንድ ዓላማ የተመመ፤ በአንድ አቋም የቆመ፤ አንድ ግብ የጨበጠ፤ በአንድ መመሥመር የሠለጠ የሚመስልበት የጆሮ ዘመን አለው። እንደ አህያ ጆሮ እንደ ጦር ጉሮሮ አንድ ሆኖ ተካክሎ የሚታይበት። እንደ አንድ ልብ መካሪ እንደ አንድ ቃል ተናጋሪ የሚመስልበት ዘመን አለ፤ ያኔ አባሉና አካሉ የተገባባና የተስማማ የመሰለው ተግባብቶና ተስማምቶ ብቻ አይደለም። ጊዜው የጆሮ ጊዜ ስለሆነ ነው እንጂ።

የቀንዱ ዘመን ሲመጣ ጠያቂ፤ መርማሪ፤ ተከራካሪ፤ ሞጋች ተች፤ ይበዛል። በፊት የጣመው አሁን ይመረዋል፤ በፊት ያስደሰተው አሁን ያስከፋዋል፤ በፊት ዝም ያለው አሁን ያስጮኸዋል፤ በፊት የታገሠውን አሁን ይሰለቸዋል። በፊት የፈራውን አሁን ይደፍረዋል። በፊት የተወውን አሁን ያነሣዋል። «ቀኝ ኋላ ዙር» ስለተባለ ብቻ አይዘርም። አባል ስለሆነ ብቻ የድርጅቱን ነገር ሁሉ አይቀበልም። መለኮታውያን ናቸው ያላቸውን መሪዎቹን ሰው አድርጎ መመልከት ይጀምራል። ላመነው ነገር እንኳ ቢሆን ተጨማሪ ማስረጃ ይፈልጋል። : የጥንቱን ትርክት ብትተርክ፤ የጥንቱን ዘፈን ብትዘፍን፤ የጥንቱን ፉክራ ብትፎክር እንደ ሞኝ ይቆጥርሃል። ያ ሁሉ የጆሮ ዘመን ታሪክ ነውና። በዚህ ጊዜ ለምን እንደ ጥንቱ ጆሮውን ስንጎትተው አልተጎተልንም፤ ስንመታው ለምን አልሄደም፤ ስንሰበው ለምን አልተሳበም፤

ስንቆነጥጠው ለምን አልተቆነጠጠም ብለው የሚያስቡ ዘመንን ማንበብ የማይችሉ ናቸው። አሁን የቀንድ ዘመን ነው። የጀሮ ጊዜ አልፏል፤ ማሳመን ማግባባት፣ ማስረዳት፣ ይፈልጋል። መስማት ብቻ ሳይሆን መሰማትም ይሻል።

እርጅና በየዘመኑ ነው። ልጅነት በዘመኑ ያረጃል፤ ወጣትነትም በጊዜው ይጠወልዳል፤ ድርጅትና ማኅበር፤ ተቋምና ፓርቲ በዘመናቸው ያረጃሉ። ብልህ እንደ ንግድ ያድሳቸዋል። እንደ እባብ ቆዳ ለዘመኑ የሚመጥን ልብስ ያለብሳቸዋል። በጀሮ ዘመን የሠሩበትን በቀንድ ዘመን እንሠራበት አይሉም። እባብ ያድግና ቆዳው አላላውስ ሲለው ቆዳውን ገሽልጦ ጥሎ ለዕድገቱ የሚስማማ ቆዳ ይለብሳል። ድርጅትና ፓርቲም እንዲህ ካልሆኑ እርጅናው ሞትን ያመጣል። የጀሮ ዘመን ሲያረጅ ለቀንዱ ዘመን ተዘጋጅ።

ቤተ እምነቶች በዘመናችን ያልተረዱት ቁም ነገር ይህ ነው። አንተ ምእመን ነህ ዝም ብለህ ገንዘብህን ስጥ፣ የምንልህን ብቻ ተቀበል፣ ለምን? የት? መቼ? እንዴት? ብለህ አትጠይቅ፤ አባቶችህ ከአንተ በላይ ያውቃሉ፤ አገልጋዮቹ ከአንተ ይሻላሉ፤ አትከራከር፣ ቁጣ፣ መቅሰፍት፣ መዓት ይወርድብሃል፤ ስለተባለ ብቻ የሚቀበልበት የጀሮ ዘመን አልፏል። መስጠት ብቻ ሳይሆን የሰጠው ገንዘብ የት እንደዋለ ማወቅም ይፈልጋል፤ አባቶቹን ማክበር ብቻ ሳይሆን ክብራቸውን ሲጠብቁ ማየትም ይፈልጋል፤ የሚባለውን መስማት ብቻ ሳይሆን ለሚባለው ነገር ማስረጃም ይሻል፤ ይመዝናል፤ ያመዛዝናል፤ የጥንቱን ከዛሬው፣ ድርጊቱን ከሕጉ ያመሳክራል፤ በሕጋዊው ቤት ሕገ ወጥነት፣ በመንፈሳዊው ቤት ዓለማዊነት፣ በእግዚአብሔር ቤት ቁሣር፣ በጽድቅ ቤት ርኩስት ሲሠለጥን እያየ ዝም የሚልበት የጀሮ ዘመን አልፏል፤ አሁን የቀንድ ጊዜ ነው።

ተገለጠልኝ፣ ታየኝ፣ በራልኝ፣ ወረደልኝ፣ ፈለቀልኝ፣ ሰማይ ደርሼ መጣሁ፤ አሥር ሺ ሰይጣን አወጣሁ ስላልክ ብቻ የሚቀበልበት የጀሮ ዘመን አልፏል። ይመዘነዋል፣ ይፈትነዋል፣ ያነጥረዋል፣ ያበጥረዋል። ሱሎ አመክሩ ወዘሠና የግበሩ ነውና የተባለው። ከቻለ ይሞግትሃል፤ ካልቻለ ትቶህ ይሄዳል። ዝም ብለህ ተቀበል የሚባልበት የጀሮ ዘመን አሁን የለም። እንደ ጀሮው ዘመን ወደፈለግከው አዳራሽና ጸሎት ቤት፣ ወደፈለግከው የራእይና የተአምራት ቦታ አትጎትተውም። አሁን አልሄድም ብሎ ሊወጋም ይችላል። በዚህ ዘመን በየቤተ እምነቱ በምእመናኑና በእምነት አለቆች መካከል የምናየው ውጊያ ይህ ነው። ወደፈለግከው አቅጣጫ እንጎትታለን በሚሉ የጀሮ ዘመን አለቆችና ቀንዴ ከፍ ከፍ አለ በሚሉ ቀንድ ባበቀሉ ምእመናን መካከል።

ድርጅትህን ስትመሠርተው ልጅ ስለነበር እንደፈለግክ ታደርገው ይሆናል። እየሰፋ፣ እያደገ፣ እየተለጠጠ፣ እየታወቀና እየሠለጠነ ሲሄድ ግን ከጀሮው ዘመን አልፎ የቀንዱ ዘመን ላይ ይደርሳል። አንተ ድርጅቱን መምራት ብቻ ሳይሆን ድርጅቱም አንተን ሊወጋም ይችላል። ብዙዎች በገዛ ድርጅታቸው ቀንድ ተወግተው ታሥረዋል፣ ከሥረዋል፣ ጠፍተዋል፣ በሽተኞች ሆነዋል። ጭንቀት ውስጥ ገብተዋል፤ መስና ውስጥ ተዘፍቀዋል። ብልህ ነጋዴ በጀሮው ዘመን ቀድሞ ያሰባል። እንደ ጥንቱ እመራዋለሁ፣ አስተዳድረዋለሁ፣ እኔ እበቃዋለሁ፣ ለዚህ ደግሞ መቼ አንሳለሁ አይልም። የልጅነቱን ልብስ አሁን ልልበስ እንደማይለው ሁሉ የጥንቱን አሠራር አሁን ልከተል አይልም። ለቀንዱ ዘመን የሚመጥን አሠራር፣ ሥርዓት፣ አስተዳደር፣ ባለሞያ፣ ሕግ፣ አደረጃጀት፣ የደረጃ ምጣኔና አስተሳሰብን ይገነባል እንጂ።

በሀገራችን ዘመን ተሻግሮ ከልጅ ልጅ የሚተርፍ ድርጅት ያጣነው፣ ባለቤቶቹ ድርጅቱን በጀሮው ዘመን አስተሳሰብ በቀንዱ ዘመን እንምራው ስለሚሉ ነው። ድርጅቱ አድጎ አድጎ ከዕቅዳቸው በበላይ ይሆንና ያሳደገው አውሬ እንደሚበላው አዳኝ ያሳደገት ድርጅት እነርሱንም ይበላቸዋል። ስንት ዘመን መርቆው፣ ድንጋይ ጥዬ መሥርቆው፣ ላቤን ጠብ አድርጌ እዚህ አድርገው ማለቱ አይጠቅምም። ያ የጀሮ ዘመን ነውና።